

La Vall

La Flama del Canigó 2022

Anna Goicochea llegint a la plaça de la Vila el manifest

El cabirol
Espai de natura i lleure

**ÀREA DE PÍCNIC I
BARBACOES**

Crta C - 61 km. 9 Vallgorguina
Tel: 659 791 053

anunciat a

La Vall

Alguer
LIBRES
D7

Alguersuari, 7
08470 Sant Celoni
Tel. 93 848 52 04
llibres@alguerset.com
www.alguerset.com

Braseria
**El Paller de
Can Pradell**

Vallgorguina
Tel. 606 009 884
Tel. 696 055 234 (Paco)

VALLGAEC, S.L.
Instal·lació Gas • Aigua
Electricitat • Calefacció
Climatització

C/ Montseny, 13 · 08471 Vallgorguina (BCN)
Tel. 93 867 87 48 · Mòbil: 610 861 637 · vallgaec@vallgaec.es

**FUSTERIA
MORA**

Villa Teresa s/n
08471 Vallgorguina
fusteriamora@gmail.com

Ernest 93 867 94 23
Salvador 93 867 91 16
Mòb. taller 666 267 657

**Hípica
Merendero
Can Virgili**

TEL. 93 867 92 82 • 08471 VALLGORGUINA

**EXCAVACIONS
TONI COSTA, S.L.**

c/Turó de Morau, 218
17404 Riells i Viabrea

Tel. 689 734 041 • Oficina: 616 525 934
tonicoto@hotmail.es
www.facebook.com/tonicosta.excavacions

pigmenta
PINTURA I INTERIORISME

c. Germà Emilià, 45
08470 Sant Celoni (Barcelona)
Ibàn González Hermoso - 678 512 901
pigmentadecodisseny@gmail.com

PINTURA INDUSTRIAL
PARTICULARS
STANDS
DECORACIÓ
INTERIORISME
ROTULACIÓ
REHABILITACIÓ DE
FAÇANES I INTERIORS

Instal·mant
Lampistes S.L.

* MANTENIMENT INDUSTRIAL I DOMÈSTIC
* PRESIÒNICA
* AUTOMATISME

Instal·lador autoritzat
amb llum, aigua, calefacció,
aire condicionat,
plaques solars i gas.

Ctra. Nova, 45 - M. 670 40 32 47 - 08471 VALLGORGUINA
instalment1@gmail.com

Restaurant
La Font
La Font de Can Morau
al mig de la natura

- Gran assortit d'arrossos
- Peix i marisc fresc
- Carns a la brasa
- Postres casolans d'elaboració pròpia
- Àmplia carta de vins

tel. 93 867 90 73
Camí de Can Botil s/n
08470-VALLGORGUINA

CONSTRUCCIONS TORRAS

Gabriel Torras Barri

Camí Camp de futbol, s/n
08471 VALLGORGUINA
M. 677 472 361
T. 93 867 90 77

gabrieltorras@hotmail.com

INDEX

La Flama de Sant Salvador, DAVID PLANELLA PUBLICAT A LA REVISTA "LA COMARCA D'OLOT"	4
Sant Miquel de Cuixà: entre el segle X i el segle XX, JOAN PORTALS	9
Flama del Canigó, ELISEU CLIMENT	12
XXXIV arribada de la Flama del Canigó, LA JUNTA DEL CALIU	13
Nom i numeració de les cases i carrers del nostre poble, JAUME MORA	14
Caterina Albert la dona rere la màscara, AGNES ROTGER	17
Caminem per l'Ela, ARES CLOTET	18
Masias i Cases de Vallgorguina: Can Botella del Solell, JAUME MORA	20
Rosa Gironès 101 anys, POEMA L'ARBRE VELL	23
Trobada gegantera a Burgos, MAITE COMA	24
Cantada d'Havaneres, MONTSERRAT PALOMÉ	25
Agenda, ACV.	25
La crisi que s'espera pel setembre, TESSA BARLO	26
Caminada sota la llum de la lluna, JOAN MORA	26
Crònica esportiva, LLUIS REVERTER	27
Imatges antigues, ACV.	29

Edició:	Associació Cultural Vallgorguina. Baixos de la Rectoria (plaça de la Vila, 2. 08471 Vallgorguina) www.acvvallgorguina.org - acvvallgorguina@gmail.com
Consell de redacció:	Jaume Mora, Lluís Reverter i Francisco Torralba
Maquetació:	Francisco Torralba
Imatge de la portada:	Francisco Torralba
Impressió:	Area Local&Maes Gràfiques (Avda.Fortalesa, 14-17450 Hostalric-Girona)
ISSN:	1139-6180
Dipòsit Legal:	B-31.949-1981
Tiratge:	300 exemplars
Preu de venda:	2,50 €

Els articles publicats a *La Vall* expressen només l'opinió dels seus autors.
Queda prohibida la reproducció total o parcial d'aquesta publicació sense citar la seva procedència.

AQUESTA REVISTA HA ESTAT GUARDONADA AMB EL 5È PREMI AMADOR GARRELL I ALSINA, 1997

Adscrita a la

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
Departament
de la Presidència

La flama de Sant Salvador

Article original de David Planella publicat a la revista "La Comarca d'Olot".

Agraïm a la direcció que ens hagi permès reproduir-lo a "La Vall"

Sant Salvador de Bianya ha canviat molt. Costa de creure que el 1860 hi visquessin 528 persones. Fa molt de temps. Era quan les cases dels sectors de Sant Ponç d'Aulina, Sant Salvador, Pladebeia, Farró i el Clot estaven habitades. Un segle després, la demografia ja s'havia reduït gairebé a la meitat. El poble era independent: tenia ajuntament propi, una escola de primària i una rectoria, però inevitablement ho va perdre tot. Des del 1969 és un nucli de població integrat a la Vall de Bianya i a hores d'ara està pràcticament deshabitada. Només hi queden cases rurals i de colònies, un càmping, un hostel i alguns restaurants que li donen vida. Per això, encara és més increïble que aquesta història tan humana hagi arribat fins avui. Va néixer justament en el punt de la carretera que veieu a la fotografia. Avui fa 36 anys.

Text i fotografies actuals: David Planella | Fotografies antigues: cedides

En Pere, en Sebastià i en Jaume Batlle són tres germans fills de Sant Salvador de Bianya. Viuen a Girona des de fa temps, però de tant en tant, sempre que poden, tornen a casa. Saluden els veïns de l'hostal que hi ha davant i vigilen que tot estigui bé. Com que els seus pares ja no hi són, ara allà ja no hi viu ningú, i ells són els encarregats de mantenir les arrels familiars. Un dia, a Sant Salvador, enganxada a la maneta de la porta de casa, s'hi van trobar una nota amb un número de telèfon.

—Què hi ha aquí?

—És una nota.

—Una nota? De qui?

—Mira, llegeix. Hi ha un escrit i un número.

—Ostres... Hi truques tu?

La conversa és fictícia, però la història és ben real. La nota estava escrita a mà i estava firmada a nom d'una tal Xesca d'Arenys de Mar. Cap dels tres germans la coneixia. Un d'ells va fer el pas, s'hi va posar en contacte i va descobrir que la història no començava pas amb aquella trucada. Ja feia més de vint anys que durava, i ara només depenia d'ells que pogués continuar. Ho van tenir clar: "Ho hem de fer en honor a la mare", es van dir.

En Pere i en Sebastià són fills de Sant Salvador de Bianya. Fa temps que viuen a Girona, però un dia van tornar a casa i a la porta s'hi van trobar una nota...

Que no s'apagui mai

Tot havia començat un 23 de juny del 1986. La vigília de Sant Joan tres valents d'Arenys havien aconseguit pujar al cim del Canigó a encendre la flama que més tard arribaria arreu dels Països Catalans. "Fins aleshores només ho havien pogut fer tres muntanyencs de la Catalunya Nord. Ells eren els responsables de fer la flama, de baixar-la i de repartir-la, i això era sagrat, però em vaig fer tan pesada que al final van deixar que nosaltres també hi pugéssim amb tres persones". Ho explica la Xesca Vila, la impulsora de la comissió de la flama del Canigó d'Arenys. Aquell dia, amb la flama i de camí a casa, el seu grup va baixar per la carretera que connecta el Ripollès amb la Garrotxa, i va entrar a la Vall de Bianya. "Quan vam passar per Sant Salvador ens va sortir un senyor amb una espelma. Ens vam parar".

—Què passa? —li va preguntar la Xesca.

—És que cada any vaig a Olot i agafo la flama del Canigó per al meu fill Joan, que es va morir en un accident de trànsit.

La resposta la va impactar tant que la Xesca no va dubtar a respondre-li adquirint un compromís per a tota la vida.

—Miri, no es preocupi. Mentre jo visqui li asseguro que aquesta ruta la farem any rere any i sempre ens pararem aquí per a vostè.

La Xesca va complir la seva promesa. El grup d'Arenys sempre va anar a buscar la flama del Canigó, per bé que va arribar un dia que es va tornar a limitar l'accés a dalt del cim. Quan altres pobles de Catalunya es van assabentar que el 1986 els arenyencs hi havien pogut pujar, també ho van voler fer i l'última vegada que va estar obert a dalt hi van coincidir 700 persones. Allò era insostenible. Per això, des d'aleshores, els catalans del Principat que volen anar a bus-

car la flama l'han d'esperar al coll d'Ares, el port de muntanya que uneix el Ripollès i el Vallespir. Els d'Arenys no hi falten mai i sempre segueixen el mateix ritual: a primera hora del matí recullen la flama, esmorzen a Espinavell i baixen a peu en direcció a la Vall de Bianya, on es paren quan passen per Sant Salvador. "Cada any vam anar a encendre el ciri d'aquell senyor fins que va arribar un dia que no hi va ser. Era un home molt gran i s'havia mort, però al mateix lloc ens esperava una dona". Era la veïna, la Rosa Ventulà.

La **Rosita**, com li diu la Xesca, vivia just davant de l'hostal que regentava l'home que ja no hi era. Havia compartit dies i dies de tertúlies amb ell, i volia mantenir viva la seva memòria. Per això va decidir continuar ella mateixa la tradició d'esperar el grup d'Arenys amb la flama del Canigó. "Amb la Rosita no parlàvem durant l'any. Ni tan sols tenia el seu número de telèfon, però cada 23 de juny, a les 12 del migdia, ens esperava a peu de carretera, al costat de casa seva, amb menjar i beure per a nosaltres". No fallava mai. Sempre era allà mateix. A sota d'una gran figuera que encara trobareu si hi passeu, amb una capsa de galetes Birba i una ampolla de moscatell.

La Rosa Ventulà es va convertir en una dona molt estimada per tota la comissió de la flama d'Arenys de Mar. Des que la van conèixer, el pas obligatori per Sant Salvador de Bianya no només va ser per deixar-hi la flama. També va esdevenir una aturada molt benvinguda per descansar i agafar forces després de la trentena de quilòmetres que havien fet. Algun any s'hi havien estat més del compte. La Xesca explica una de les moltes anècdotes que els va regalar aquella entranyable amista: "Recordo que un any, pels nervis, la Rosa es va deixar les claus a dins de casa. Un de la colla va haver d'escalar la façana i entrar per la finestra per anar-les a buscar!".

El 1986 un grup d'Arenys de Mar va pujar al Canigó a buscar la flama. De tornada a casa, quan passaven per Sant Salvador de Bianya, un home els va parar.

Punt final?

Era el 2008. Ja feia 22 anys seguits que els arenencs es paraven a Sant Salvador de Bianya, però aquell 23 de juny, quan els corredors van arribar a davant de l'hostal, no hi van trobar ningú. Van quedar descol·locats. "Ens va estranyar molt", afirma la Xesca. De cop i volta, el guió de la història havia tornat a canviar, i no sabien per què. Van buscar algú que els pogués ajudar i van trobar un pastor que baixava de la muntanya. "Vam anar a parlar amb ell, a veure si coneixia la Rosa i ens podia explicar què li havia passat. Ens va dir que sí, que s'havia mort al mes de març". La Rosa era gran, tenia 86 anys, però el grup d'Arenys no estava preparat per rebre la notícia.

"La mort de la Rosita ens va saber molt de greu". Per això, la Xesca i companyia no es van quedar de braços plegats. Van improvisar i se'ls va ocórrer la millor idea. "Què vam fer? Vam agafar una espelma petita, la vam encendre amb la flama del Canigó que portàvem i la vam anar a dur al cementiri que hi ha just a sobre de la carretera. I

"Cada 23 de juny al migdia la Rosa ens esperava al peu de la figuera amb galetes i moscatell. Un any no hi va ser i ens va estranyar molt"

després vam deixar una petita nota amb un número de telèfon a la porta de casa seva". La crida va fer efecte: "Al cap d'un temps, ja no recordo quant, els fills es van posar en contacte amb nosaltres". Hi havia esperança. La història no s'havia acabat.

Punt i seguit

"Va ser una sorpresa. Jo no en sabia res", reconeix en Pere. "Jo sabia que feia alguna cosa amb la gent de la flama, però tampoc no coneixia tota la història", hi afegeix en Sebastià. Fos com fos, als tres fills els va encaixar que la mare hagués mantingut aquella tradició durant tants anys. "Si, perquè era molt activa i participava en moltes activitats. Li agradava molt anar a la Via Romana, a Santa Llúcia, a Lourdes a acompanyar malalts... Sempre va ser una persona molt acollidora, un deu", remarquen.

Durant uns anys la tradició va quedar aturada, però de seguida que van conèixer la història, els germans Batlle van tenir clar que l'havien de reprendre. Ara, cada 23 de juny, tot i ja no viure a la Garrotxa, tornen a Sant Salvador de Bianya. En Pere fins i tot acompanya el grup d'Arenys al coll d'Ares. "Les coses s'han de defensar quan es tenen, perquè quan s'han perdut és molt difícil recuperar-les". És una frase de capçalera d'en Sebastià, un defensor a ultrança de les tradicions del país. Espera que quan els seus germans i ell no hi siguin, els fills els agafin el testimoni. I, de la mateixa manera, confia que des d'Arenys tampoc no deixaran perdre un costum tan bonic.

"Les coses s'han de defensar quan es tenen. Quan s'han perdut és molt difícil recuperar-les"

Els germans Batlle asseguren que estaran eternament agraïts a la Xesca Vila per l'homenatge que cada any organitza en honor a la seva mare: "Quan s'acosta Sant Joan, ja es posa en contacte amb nosaltres. Ho podia haver fet un cop i ja està, però ella ho continua tirant endavant cada any, sense excepció". No ho va deixar de fer ni durant el coronavirus. "Ho vam fer de la manera que vam poder, amb restriccions, però la flama no s'ha apagat mai i l'acte a Sant Salvador l'hem fet sempre", explica orgullosa la Xesca, que remarca: "L'últim any abans de la pandèmia vam ser 120 persones. Va ser una passada. Vam portar gralles i tambors, vam cantar *Els segadors*..".

Una festa

L'acte d'homenatge a la Rosa Ventulà va començar sent molt familiar i ara ja és tota una festa compartida per molta gent. Aquests últims anys també s'hi ha afegit l'Ajuntament de la Vall de Bianya, que prepara taules amb una mica de pica-pica i hi sol ser present amb l'alcalde i algun regidor. "És molt bonic. Fins i tot a vegades han vingut alcaldes del Maresme i el Baix Montseny. Per a nosaltres, que facin tot això per la nostra mare és un orgull. Ella era una dona simple, que no ho va tenir gens fàcil a la vida, i que, pel seu tarannà, per la seva manera de ser, s'hagi guanyat el *carinyo* de la gent és..". Els falten adjectius per descriure-ho.

En Pere, en Sebastià i en Jaume no poden evitar emocionar-se. La Xesca, tampoc: "A la gent nova que ve a buscar la flama els encanta la història. Per als que l'hem viscuda des del començament és molt emotiva. De fet, per a mi és igual d'emotiva que l'arribada a Arenys. És que tot això ho vaig començar jo sola, amb poques persones més, i veure que ara hi ha tanta gent que ho viu com jo... Mira, aquest any ja tenim l'autocar ple i també vindran una dotzena de cotxes particulars. Tornarem a ser un centenar de persones!".

Ni l'esclat d'una pandèmia que ens va canviar la vida ni el tossut i perillós pas del temps no han pogut rovellar una història que, 35 anys després, brilla més que mai. Des del 1986 fins avui, la flama del Canigó sempre ha fet parada a Sant Salvador, i des del 2008, cada 23 de juny il·lumina la placa del ninxol on reposa Rosa Ventulà Jordà. Mentre continui encesa, el seu record no s'apagarà mai.

Sant Miquel de Cuixà: entre el segle X i el segle XX

En el passat número de *La Vall* la recollida de la flama del Canigó, una tradició que es renova cada any la nit del 22 al 23 de juny i en la que tradicionalment participa aquesta Associació Cultural, em va donar l'oportunitat de recordar el poema «*Canigó*», un poema en el qual Mn Jacint Verdaguer converteix aquesta muntanya en un dels més rellevants

símbols de la nació catalana i on les abadies de Sant Martí del Canigó i de Sant Miquel de Cuixà tenen també un destacat protagonisme.

Verdaguer, que era un gran coneixedor d'aquesta part de la Catalunya Nord, va tenir ocasió de visitar ambdues abadies en uns moments en què la seva ruïna era total i va lamentar l'abandó material i espiritual aquells antics centres religiosos, un sentiment que el va portar a escriure els versos que, en forma d'Epíleg, es podria dir que van ser el nucli generador de tot el poema «*Canigó*» i en els que els respectius campanars, en el seu diàleg, simbolitzen la caducitat de les obres humanes en contrast amb la pervivència de la natura, obra de Déu:

*Doncs que us heu fer, superbes abadies,
Marcèvol, Serrabona i Sant Miquel,
i tu, decrepit Sant Martí, que omplies
aqueixes valls de salms i melodies
la terra d'àngels i de sants és cel?*

Aquell fet va coincidir justament amb la meua visita al Priorat de Serrabona, un dels més impressionants edificis d'art romànic en un entorn abrupte a l'altre vessant del Canigó, i a Sant Miquel de Cuixà, en la nau del qual vam poder gaudir casualment de l'audició del Poema del *Pessebre* interpretat per un deixeble de Pau Casals, Lluís Claret, i altres músics companys seus. Això, juntament amb la lectura d'un llibre de recent aparició «*Cuixà, exili i refugi. Un testimoni al peu del Canigó (1965-1985)*» de Jordi Tomàs, m'ha portat a dedicar aquest article a un monestir

situat al cor del Conflent, el qual té al darrere una llarga història que va adquirir un significat especial quan l'any 1965 va acollir una colla de monjos exiliats procedents del monestir de Montserrat coincidint amb l'exili a Itàlia de l'abat Escarrè després de les seves declaracions contra la dictadura franquista al diari *Le Monde* el 14 de novembre de 1963.

Els orígens més remots de Sant Miquel de Cuixà s'han de buscar en el monestir de Sant Andreu d'Eixalada, avui desaparegut, que estava situat a les gorges del riu Tet, aigües amunt de Vilafranca de Conflent i va ser destruït a causa d'una crescuda terrible d'aquell. Els monjos supervivents es van ajuntar amb els que feia uns anys s'havien instal·lat en una petita església al peu del Canigó, a Cuixà, i allà van fundar un monestir el 19 de juny de l'any 879 sota la protecció del comte de Cerdanya-Conflent, Miró, germà de Guifré el Pelós, essent nomenat abat Protasi qui procedia, com altres monjos de la nova comunitat, del desaparegut monestir d'Eixalada.

Després d'uns temps en què l'evolució del nou monestir no està massa documentada, sabem que gairebé un segle després, l'any 974, va ser consagrada una nova església de Sant Miquel, d'estil preromànic, en temps de l'abat Garí i gràcies també a l'ajuda del comte de Cerdanya, Seniofred i, més tard, del seu successor, Oliba Cabreta. Aquell abat, d'una personalitat excepcional, va ser un personatge destacat de la seva època, amic de Gerbert d'Orlac, el futur Papa Silvestre II, i va aconseguir que el duc de Venècia, Pere Orseol, anés a residir a Cuixà.

Després de l'abat Garí qui ha deixat una petjada més profunda a la història de Cuixà va ser l'abat Oliba, fill del comte de Cerdanya Oliba Cabreta. Nomenat abat l'any 1008, va ser-ho també de Sant Martí de Canigó entre 1009 i 1014, essent l'artífex de les obres d'ampliació del monestir, unes obres que van convertir aquell en una església romànica de dimensions excepcionals, i van iniciar un període, entre finals del segle X i finals del segle XII, que es pot considerar l'edat d'or de Cuixà.

Els anys van anar passant i aquell gran monestir, inicià un llarg procés de decadència, malgrat la continuació de la vida monàstica, un procés que es va aguditzar després del terratrèmol que va afectar la regió al segle XV. Algunes obres posteriors van fer que l'església del segle XVIII tingués ja poc a veure amb la que havien bastit els abats Garí i Oliba. Tot plegat va portar que, a finals del segle XVIII, el monestir es buidés de monjos mentre els seus edificis s'anaven derruïnt, fins que, ja secularitzat, va ser venut com a bé nacional.

És a mitjans del segle XIX quan totes les construccions que conformen el monestir arriben al seu més alt grau de degradació: desapareixen els edificis que envoltaven el claustre, la teulada de l'església s'enfonsa amb la consegüent caiguda dels arcs que la

sostenien i també cau el campanar nord durant una tempesta. Pel que fa al claustre romànic, que malgrat la degradació de l'abadia, havia resistit intacte fins al segle XVIII, a principis del segle XIX inicia la seva ruïna progressiva fins que, després de diferents episodis, acabarà en bona part al Metropolitan Museum de Nova York on encara avui es pot contemplar.

I va ser precisament en aquesta època de decadència i destrucció quan Verdaguer va recórrer l'entorn del Canigó, des de la plana al cim de la muntanya, amb un sentiment que acabarà transformant l'any 1886 en el gran poema que ja em comentat i en el que, entre tants altres personatges històrics, hi haurà una especial menció pels abats Garí i Oliba i fins i tot pel venecià Pere Orsèol, el primer sepulcre del qual podem encara avui contemplar al claustre de Sant Miquel de Cuixà.

L'inici del segle XX va marcar un canvi decisiu en la història del monestir a partir de la instal·lació a l'antic palau abacial d'una comunitat de monjos cistercencs i de la reconstrucció progressiva dels edificis, una reconstrucció precedida de diversos treballs arqueològics en els quals, d'entre d'altres, va intervenir l'arquitecte Josep Puig i Cadafalch. El gran encert de les obres de reconstrucció dutes a terme rau en el fet que són obres que posen en valor la part que correspon als segles X i XI en detriment dels afegits posteriors i recuperen alguns elements esculpits que han pogut tornar al seu lloc.

I és en aquest nou escenari que Sant Miquel de Cuixà, una vegada traslladats els monjos cistercencs que hi residien l'any 1965, acabà essent el lloc de destí d'una colla de monjos procedents del monestir de Montserrat. Es tractava d'una dotzena de monjos de tendència renovadora els quals havien proposat a les autoritats de l'orde benedictina crear una comunitat montserratina a un barri obrer de l'entorn de la ciutat de Barcelona, petició que va ser denegada.

Per contra, la seva iniciativa va acabar en un procés d'expulsió de Montserrat conseqüència d'un seguit de maniobres entre el règim franquista i la Santa Seu després de les declaracions al diari *Le Monde* de l'abat Escarré, també exiliat.

I, com diu el pròleg del llibre al qual al principi feia referència, el procés forçat d'exili d'aquells monjos, un procés que durà vint anys, aporta algunes peces claus de la història contemporània de l'església, del catalanisme i de la lluita antifranquista. I va ser precisament aquest monestir al peu del Canigó qui va esdevenir el temple d'acollida i símbol de llibertat per a molta gent que el va convertir en lloc de trobada i en símbol de resistència. Una vegada més, Sant Miquel de Cuixà va tenir un destacat protagonisme en la història de Catalunya.

Joan Portals Martí

Som llengua i foc. De llengua, en tenim una, nacional i innegociable; la que ens uneix i ens identifica: el català de base que fonamenta la nostra cultura, que vehicula les nostres idees, que dona forma als nostres ideals i que es ramifica en una multitud de fórmules locals que l'endolceixen i el fan ric.

També som foc, deia. Foc primigeni, purificador i renovador de vida, i ho festegem amb ancestrals rituals pagans arreu dels Països Catalans. Les Falles de València anuncien l'arribada de la primavera. Uns mesos abans s'hauran encès les fogueres de Sant Antoni, de les quals en diem barraques als Ports de Morella i al Maestrat, o foguerons a Mallorca. Els correfocs i els focs d'artifici, d'aparatosa pirotècnia, inunden els carrers de pobles i viles en festa d'una atmosfera ensordidora i amb la dolça olor a pólvora.

Però sobretot no podem oblidar el foc amb què celebrem el solstici d'estiu. L'esperada vigília de la Nit de Sant Joan s'encendrà, al Canigó, la flama que haurà d'estendre's simbòlicament de Salses a Guardamar i de Fraga fins a Maó, i que serà baixada a peu per complicats camins de muntanya, des del cim de la nostra muntanya-emblema, gràcies a l'esforç de la nostra gent.

I és que, a diferència d'altres cultures, les catalanes i els catalans, del nord i del sud, de ponent i insulars, som un poble que camina. Caminem per conèixer i per estimar el país. El nostre present beu encara d'aquell excursionisme primigeni que, pas a pas, va fondre's amb el territori. Transitar-lo lentament i amb la mirada amatent esdevé un tret de cultura. Ho varen fer Mossèn Cinto Verdaguer, Joan Coromines o Josep Maria Espinàs; i Perejaume amb el seu caminar artístic.

Caminem, també, com a expressió d'una resistència radicalment pacífica i revolucionària. Som de pas contundent, marcat, inflexible, que ens uneix com a poble en un sol crit, llimant divergències, acostant mirades. Caminar ha esdevingut un signe d'identitat propi, un gest de llibertat en el procés cap a la sobirania nacional. Recordeu les Marxes per la Llibertat, aquelles columnes humanes que entraren a Barcelona l'octubre del 2019. Aquesta imatge ho digué tot de nosaltres.

Som així: llengua i foc, i al mateix temps i si em permeteu la irònica paradoxa, som un poble incombustible que forja pas a pas, obstinadament, el seu propi futur.

Eliseu Climent

23 de juny del 2022

XXXIV Arribada de la Flama del Canigó

La matinada del 22 al 23 de juny la Flama del Canigó es renova al cim d'aquesta muntanya del Pirineu Català. Hem de dir que té una forta càrrega simbòlica dels països catalans i aquest simbolisme es reafirma any rere any. Aquest foc encendrà moltes fogueres la nit de Sant Joan.

Arribada de la Flama a Vallgorguina portada per un grup de nens

Així un any més, la celebració d'una festa ancestral vinculada al solstici d'estiu que és també un símbol de germanor entre els territoris de parla catalana. Els Vallgorguinencs que han pogut tornar a anar a buscar la Flama amb autocar a Coll d'Ares han hagut de matinar molt, i els estem molt agraïts.

La Flama arriba a Vallgorguina, i va ser una iniciativa del Caliu per la Senyora Aida González amb el Sr. Domènec i la col·laboració incondicional de l'amiga Xesca.

Agraïm el suport de l'Ajuntament, als assistents a la plaça, per celebrar aquesta festa dels Països Catalans tots junts.

Com sempre un cop la Flama arriba, seguint el costum una persona gran, enguany el Sr. Miquel Mateu entrega la Flama a una nena, la Irati Barri, és el simbolisme del traspàs de la tradició, sentiment i coneixements d'una molt arrelat costum catalana d'encendre la Flama per la unitat dels països catalans.

El Manifest ha estat escrit per Eliseu Climent i llegit per l'Anna Goicochea Calvet de la Junta del Caliu. En acabar, el Cant dels Segadors.

La Junta del Caliu

Foto dels vallgorguinencs i d'altres localitats que van buscar la Flama a Coll d'Ares

Nom i numeració de les cases dels carrers del nostre poble

Tal com es va fer amb les masies, avui publiquem els noms de les cases del poble que s'han pogut recuperar. Tenim el cens de l'any 1860 que ens diu els noms d'aquell moment, molts dels quals encara es conserven i altres van canviar per la gent que hi va viure durant uns anys.

En el cens de 1860 no hi ha les cases de la carretera Nova, ja que va ser inaugurada l'any 1864. A partir d'aquest moment ja es van començar a construir cases al costat d'aquesta carretera, aprofitant les eixides de les cases de la carretera Vella, i també a l'altre costat. Al final trobareu un recull dels noms d'aquestes cases.

Jaume Mora

Nom actual	Nom cens 1860	Altres noms	Nº antic	Nº actual
La Carretera Vella				
Ramon	Ramon	Hostal de la Granota ,can Valentí i Can Rosell	1	8
Rosquetes	Francisco Paytuví	Solé	2	10
Antonet	Boleya		3	12
Rita	Deri	Pau de ca la Rita i Xandri	4	14
Riu	Pere mestre de cases	Cal Xic, Francisqueta	5	16
Maiama	Roma	Pepet Soquer	6	18
Xafarrocs	Catarineu de Dalt	Vilanet o Vilaneta	7	20
Ricós	Bonic	Peix	8	22
Soler	Torras	Vicenç	9	24
Torras	Torras		10	26
Julita	Farell		11	28
Duran	Duran		12	30
Fidela	Nen Duran	Menut	13	32
Quim Panxeta	Peix	Calces, i Casa del Pou	14	34
Rossinyol	Miquel Mestra	Miquela	15	36
Martí i Angelina	Xic Farell	Jep Farell, Farellet, Torrat	16	38
Guilla	Puaté		17	40
Fuster	Fuster		18	42
Emília	Sadurní		19	44
Carme	Rafel	Mises, El Sindicat	20	46
Clavell	Pere Blanch	Bleda	21	48
Creus	Batista		22	50
Maria Barbera	Jaumet	Vídua	23	52

Duro	Duro		24	54
Patac Xic	La casa d'en Patac	Pela amb Deu	25	56
Patac	Patac	Minaire	26	58
Mestre de Cases	Mestre de Cases		27	60
Esteve	Hereu Rovelló		28	62
Nané	Nané		29	64
Managuer	Managué		30	66
Gras del carrer	Poch		31	68
Gras del carrer	Gras		32	70
Martí	Minguet	Miquel Paytuví	33	72
Llúcia	Bleda	Hostal de can Joan	34	74
Llúcia	Tunadó		35	74
Bernat	Bernat		36	76
Bernat	La casa d'en Bernat		37	76
Pepeta	Mercè Cistellera	Bleda		78
Ferreret	La casa del Ferreret		38	80
Plaça Maragall				
Ferreret	Ferreret		39	6
Fornet	Casa Constitucional	Fornet de Baix	40	5
Ferrer de Plaça	Casa del Ferrer de Plaça		41	3
Carrer Montseny				
Ferrer de Plaça	Casa del Ferrer de Plaça		41	2
Ferrer de Baix	Ferrer de Baix	Ferrer	42	4
Giravent	Casa del Compte		43	12
Xic	Casa d'en Tomeu	Jaume	44	14
Sord	Casa del Sord	Ponets	46	16
Carrer de l'Església				
Esteve	Casa de l'Hereu Rovelló	Amadeu i Anna M ^a	1	1
Espardenyer	Feliu de can Campets	Pau	2	
Angelina	Casa d'en Campets	Andreu	3	7
Nanes	Esteve Caseta	Cagadraps	4	9
Forn de Dalt	Miquel Xic Robelló	Melitona	5	11
Casal del Poble	Les cases d'en Pradell		6	13
Casal del Poble	Les cases d'en Pradell		7	14
Carrer de Mataró				
Villa Maria	Peret Serrador	Càndida	4	27
Gironès	Miquel Felip	Sila	5	29

Bover	Solar de casa d'en Deri		6	31
Cintet	Cintet			37
Rafalet	Rafalet			49
Sileta	Sileta			51
Botella del Bac	Petit Pere Blanc		8	57
Marius	Marçal	Bernabé	9	59
La Carretera Nova				
Castellonet		Esteve Nonell		20
Pepet Rafel		Doloretas		22
La Sala		Educacion i Descanso		24-26
Pepito Pep Sec		Benavent		38
Mainou		Museu del Bosc i la Pagesia		36
Estanc Vell		Farmàcia		29
Ca la Lourdes		Per Sucar-hi Pa		43
Hostal de Dalt		Estanc Llacets		47
Pere Biel				55
Sabater		Pau		61
Cooperativa Nova		La Cooperativa		-
Pep Sec		Cerdà		76-78
La Cooperativa				80
Puixica		Ronsanes		82
Peret		Boleya		84
Rei		Sileta		94
Vives		Nunci		98
Sebastià		Tendre		100
Jordi		Reixac Nou		102

Caterina Albert, la dona rere la màscara

l'Escala, 1869-1966 // Escriptora

EN UNA ÈPOCA EN QUÈ LA DONA ENCARA ES TROBAVA RECLOSA ENTRE LES QUATRE PARETS DE LA VIDA PRIVADA, ALBERT ES VA CONVERTIR, SENSE SER-NE CONSCIENT, EN LA PRIMERA ESCRITORA FEMINISTA DE LA LITERATURA CATALANA.

Era un niu recollit, íntim, solitari, un niuet meu, ben meu, tot ple de mi mateixa i sols per mi mateixa visitat; un niu on poder riure, plorar, esperarçar, fruit”.

Vint-i-quatre anys abans que Virginia Woolf parlés de la importància que les dones tinguessin una cambra pròpia, Caterina Albert ja ho havia escrit.

La paradoxa, però, és que va fer aquestes afirmacions emparant-se sota un pseudònim masculí: Víctor Català. El nom l’havia tret del personatge d’una novel·la seva.

Caterina Albert Paradís va néixer a l’Escala el 1869, i des de molt jove va sentir un gran interès per l’art. Va esculpir, va pintar i, des de l’adolescència, va escriure.

Va ser autora d’obres de teatre, poesia, contes i novel·la que van tenir un gran impacte en la societat catalana del principi del segle xx. I tot ho va haver de fer amb el temps que li deixava la seva ocupació principal: l’administració del patrimoni familiar. Tot i això, no era la modesta escriptoreta amateur i intuïtiva que va pretendre fer creure durant tota la vida: la seva afició era un ofici treballat, conscient i d’una grandíssima qualitat. Només tenia una gran pega: el seu sexe.

D’això, se’n va adonar el 1898, quan va guanyar els Jocs Florals d’Olot amb el monòleg La infanticida, una obra tan dura que resultava inconcebible que l’hagués escrit una dona. L’escàndol va ser tan gran que Caterina Albert va decidir que mai més no signaria amb el seu nom. No volia més escàndols i, sobretot, no volia que ningú jutgés la seva obra pel que tenia —o no tenia— l’autora entre les cames. I així va néixer Víctor Català, autor del famós drama rural Solitud: un autor misteriós que no recollia els premis ni assistia a actes socials, i que suscitava molts rumors.

Mai no va gosar desfer-se d’aquesta màscara: fins i tot després de deixar-se veure públicament (va ser la primera dona a formar part de la Reial Acadèmia de les Bones Lletres, el 1923), va continuar signant els seus llibres sempre com a home.

L’any 1967, un any després de la mort de Caterina Albert, Gabriel Ferrater va dir que “no ha de quedar ningú d’aquí a cinquanta anys que digui Víctor Català”. Quan el termini ja ha caducat, sembla que la senyora Caterina de l’Escala continua ben amagada.

Fotos: Web de l'Ajuntament

A Espanya, cada any es diagnostiquen 900 nous casos i actualment hi ha més de 4.000 hoies amb les malalties no només les pateixen els malalts sinó, en major o menor mesura, tots aquells que els rodegen.

La caminada per l'ELA de Vallgorguina es duu a terme per demanar més suport a la inversió pública i a fer-hi front. Tot el que es recull, va destinat íntegrament a la Fundació Miquel Valls de Catalunya per ajudar les famílies a enfrontar-se a l'ELA.

Des de la Fundació Miquel Valls realitzen entre moltes d'altres tasques, atenció domiciliària, recerca, investigacions psico-socials i en teràpia ocupacional. Així mateix, es col·labora, fomenta i es difundeix la informació.

És per això, que un cop més, us donem les gràcies a tots els participants que ho heu fet possible, als col·laboradors del poble i a la Fundació, que de ben cert sabem, la seva tasca és molt important.

En memòria de la Roser Sans, mare, mestre i amiga.

Caminem per l'Ela

Un any més ho hem aconseguit! El passat dia 26 de juny vam celebrar de nou la Caminada per l'ELA a Vallgorguina, i ja en són 6 les edicions que hem fet realitat, gràcies a la vostra col·laboració, per celebrar aquest petit nostre homenatge a la Roser, i posar el nostre granet d'il·lusió per combatre la malaltia que se la va endur del nostre costat.

L'ELA és una malaltia especialment complicada, com complicats són aquests darrers temps que hem viscut i vivim. Però la lluita i la il·lusió per viure mai és tan certa com quan les dificultats ens ofeguen. És en aquests moments que els petits gestos cap als altres ens omplen més els sentits per creure que, les nostres accions sí que poden millorar, encara que sigui amb el somriure amic d'un company de caminada, el món que compartim. Poder celebrar un cop més la nostra caminada per l'ELA, és en si una petita victòria, i si a més podem gaudir del dia com ho vam fer i recaptar fons per ajudar els que no hi poden ser, llavors sí que ho podem dir: un cop més ho hem aconseguit!

Per tot això, us volem dedicar aquestes línies, per dir-vos que estem molt agràides a tots els i les que hi va participar!, i cal dir que sense l'Ajuntament de Vallgorguina, el nostre poble, i als pocs, però molt importants col·laboradors, no podria ser possible: Fruites Jordi i Rosa, a la benzinera de Vallgorguina, al Casal de la Vall, a la Farmàcia Fernández Tapia, a l'Escola Vallgorguina, a la Farmàcia Palou, a REINS i a X sucra-hi pa, **MOLTES GRÀCIES A TOTS!**

L'ELA és una malaltia degenerativa de les neurones motores que produeix una debilitat muscular progressiva, incurable i mortal que acaba en una paràlisi completa dels que la pateixen. És una malaltia que porta a la mort en un termini de 5 anys i per a la qual no hi ha cap tipus de tractament curatiu.

homes i dones que en pateixen la malaltia, juntament amb les seves famílies i cuidadors. Perquè que se'ls estimen. Tot i això, encara es desconeixen les causes per les quals es produeix l'ELA. Investigació de la malaltia, donar-li més visibilitat i reclamar que s'augmentin els recursos dedicats a ella. Aquest any heu col·laborat amb 1.100 € que ajudaran sense dubte, als malalts i les seves

una multidisciplinària a tot Catalunya a les persones afectades i els seus familiars. Es porten a terme una dona suport a la investigació.

possible, als nostres avis, cuiners per devoció (una botifarrada boníssima!), a l'Ajuntament, als voluntaris i imprescindible per a dur a terme aquesta iniciativa.

Can Botella del Solell

Dues fotografies de Can Botella del Solell. A dalt, la masia en l'actualitat i a baix, una instantània realitzada l'any 1941

Can Botella del Solell : **Jaume Mora**

Situació: Al mig de la Solana, a pocs metres del casc urbà. A la façana al costat de la porta hi ha la placa del Quarter núm. 4, i és la casa núm. 1.

Descripció: : És de planta rectangular. A la finestra del menjador, gravat a sobre la pedra de la llinda, hi ha la data de 1788 i el nom de Givert Salvado Toras, que podria ser el propietari, constructor de la casa. Té 5 finestres de llinda plana i la porta i una altra finestra amb la llinda de tres pedres. Està formada per baix i pis, i la teulada és a doble vessant. L'any 1860 en el Nomenclàtor de la província de Barcelona, trobem catalogada can Botella com una casa de pagès, i tenia el núm. 1.

Història: Per documentació sabem que la casa era de l'Antoni Torras i Aràbia casat amb la Francisca Anfrons Bertran, i l'any 1850 la va heretar la seva filla Magdalena Torras Anfrons i quan aquesta va morir, el seu marit Antoni Palomé Ayet i Bonamusa, que tenien 3 fills, Josep, Joan i Joaquim. Llavors la va heretar en Josep Palomé Torras que es va casar amb la Magdalena Massó Pradell. En Josep Palomé va vendre la casa el dia 14 de gener de l'any 1931 al Sr. Jaume Mora Musachs.

Llavors la casa va ser llogada per en Jaume Forners Bosch i la Justeta Pons Pujades amb les seves dues filles Assumpció i Paquita i acabada la guerra aquesta família es van exiliar a França.

Al marxar aquesta gent i vingueren a viure els seus propietaris que fins llavors estaven de masovers a can Ricós. En Jaume Mora Musachs, vivia amb el seu fill Joaquim Mora Pujades que era casat amb la Lluïsa Alomà Reverter i tenien 2 fills en Josep i l'Assumpció.

En Josep Mora Alomà es va casar amb la Maria Alsina Cros i tingueren dos fills Jaume i Joan. En Josep va continuar treballant en les feines de la casa i també anava al bosc a fer jornals.

En Jaume Mora Musachs va comprar diferents terres de sota la casa i engrandiren la finca. Tenien bestiar, i aviram pel consum, collien blat, i farratges, feien pallers i les terres de sota la casa eren de regadiu, gràcies a un pou i safareig. També havien conreat un tros de terra al Pla del Forn. i també tenien una vinya al Pla de Vidal. A la part baixa on hi ha el Sot d'en Puig, hi havia una feixa força gran de secà que era sembrada generalment de civada.

En Jaume Mora Musachs va ser una de les persones que va posar 500 pessetes per poder comprar el local que tenia la societat els Previsors de Vallgorguina l'any 1923.

Aquesta família l'any 1971 va plegar de fer de pagès i anaren a viure a Mataró. A partir de llavors les terres es van llogar a altra gent del poble fins que algunes ja van quedar ermes.

En Jaume Forners Bosch va ser del Comitè Local de Vallgorguina durant la guerra, i president del sindicat agrícola dels Rabassaires. La Justeta Pons Pujades va participar en les famoses eleccions de les estagues l'any 1931.

En aquesta casa durant la guerra hi van viure refugiats que llavors hi havia al nostre poble, fins quan va acabar la guerra.

La Magdalena Anfrons Oms tenia una vinya a can Botella que va ser afectada per la fil·loxera l'any 1885-88.

Actualment, la masia és habitada i està en bon estat de conservació.

L'Assumpció Forners Pons, quan ja vivia a França, va escriure aquesta poesia dels records i vivències que havia viscut de petita en aquesta casa.

*Era una casa blanca molt blanca;
cada any emblanquinada
es deia can Botella del Solell.*

*Estava arrambada a una terrera
i donava de cara a migdia.
Darrera ella hi havia un turó
amb un roure centenari vetllant sobre la teulada.*

*Aquesta casa és on jo havia nascut,
és la casa de la meva infància.
Hi vaig passar els dies més feliços de la meva vida
mirant cada nit estrellada dels estius.*

*Al seu costat hi havia un bosc,
ple d'alzines, estepes i polioli,
els camins que el travessaven els coneixia per cor
i aquelles olors delicioses no les he oblidat mai.*

*Cada any les orenetes venien a fer el niu,
l'era semblava un camp de meravelles,
com un ball d'infants i de sardanes,
era una alegria incomparable...*

*D'aquest país una nit de gener me n'allunyà.
Una nit, trista i freda, plena de silenci.
No hi havia estrelles ni alegries.
Aquella nit, el camí llarg de l'exili va començar.*

*Mentre la mare em cridava: fes via!...
vaig pujar les escales corrents.
Davant del meu llit de fusta de pi,
agenollada, els ulls plens de llàgrimes,
vaig vessar la manta de color rosa.
Jo sabia bé que no tornaria mai més!*

*Era una casa blanca, molt blanca.
Cada any emblanquinada amb calç.
Avui m'han dit que és encara tan blanca
i que es diu com sempre Can Botella del Solell.*

Possessió anomenada d'en Botella situada al Turó de la Vaca. Per una casa en despoblat anomenada can Botella, núm. 1, propietari Ramon Torres (a) Botella" (AM, Padró general de riquesa rústica any 1918, núm. 157, f. 157)

"Peça de terra vinya en el paratge denominat d'en Botella, migdia camí d'Olzinelles" (Escriptura de divisió de béns, any 1949)

Bibliografia: Revista La Vall, Arxiu documental de l'Associació, recull oral i Garcia-Pey, Enric. Vallgorguina. Recull de noms antics i moderns. Vallgorguina: Associació Cultural Vallgorguina. Portals i Martí, Joan. Vallgorguina la vall, la parròquia, el poble una llarga història any 2011.

Rosa Gironès de 101 anys Molt vinculada a Vallgorguina, un dels seus poemes.

L'arbre Vell

Arrels profundes em tenen presoner.

Del tronc mig esberlat surten tres branques.

Soc vell, ja ho sé. Però fins ara, cap vent dels que han bufat molt fort, no han pogut amb mi.

Quan vaig complir 100 anys, fins a la lluna es recordà de mi. Ella és Vella!

D'això ja fa molt de temps. El cel, de tant en tant em rega i m'amanyaga el sol. I aquí em tens, palplantat i content.

Pel març, abril i maig, en plena primavera, ja em notaré la saba que flueix amunt i avall. Començaran ha sortit -me fulletes verdes, lluents. I em quedarà un fullam i petites floretes que després seran fruit. No ho he dit, sóc un perer de peres llimoneres, dolça i sucosa, que quan està madura i li fas mossegada, et fa passar la set. Ara ja venen els ocells a fer-me companyia. M'ensenyen a cantar, piular, refilar com la cadenera.

Quan el fullam hagi espessit i faci ombra al terra, vine a descansar i em faràs companyia. Pots agafar un cistell. Si el fruit ha madurat, omple'l. Si encara és verd, pots tornar un altre dia o deixar que les cullin els que no les han pogut tastar. Si veiessis algun nen que se les mira i té el braç curt per poder-hi arribar, ajuda'l, potser té gana.

Rosa Gironès, maig 2022

Burgos 8, 9 i 10 de Juliol

“Gran encuentro de gigantones, gigantillos, gigantillas y cabezudos” amb motiu del VIII centenari de la Catedral de Burgos.

Quan tens la sort de moure't pel món de la cultura popular et permet conèixer moltes persones, algunes d'elles formen part d'entitats que porten la cultura popular arreu del món.

Adifolk és una Associació per la difusió del folklore que entre moltes activitats organitza i és convidada a trobades arreu de l'Estat i per tot Europa. Actualment, també per altres continents i sempre acompanyada per colles de diferents cultures populars i poblacions.

Aquesta festa a Burgos i estaven convidats gegants de totes les Comunitats Espanyoles. De Catalunya érem els Gegants de Lloret, Els Veguers de Montblanc, Geganters de Casablanca, portadors dels Gegants i gegantons de Catalunya i per Adifolk el Capgròs Folk, representant d'Adifolk i ambaixador de la cultura popular arreu del món.

M. Josep Serra, Jaume Balaguer, Jaume Mora (Capgròs) i Maite Coma de la Colla de Gegants de Vallgorguina, Bernat i Elionor, que van participar a la trobada

El president d'Adifolk em va donar l'oportunitat de fer de portadora del Folk i poder convidar a alguna persona més per fer un petit grup de portadors i acompanyants.

Allà vam anar, la M. Josep Serra, el Jaume Balaguer, el Jaume Mora i jo. Vàrem participar en totes les passejades juntament amb 126 figures de tota mida, amb la seva música. Els carrers estaven plens de gent molt participativa i acollidora i vam poder visitar algun monument, alguna església i moltes figures mida persona de bronze que omplen la ciutat.

Ens queda un bon record d'una ciutat com Burgos, d'una gent encantadora i d'una cultura que representa la cultura popular de cada comunitat amb la seva pròpia identitat.

Maite Coma

Cantada d'Havaneres

Assistents a la plaça de la Vila per escoltar al grup d'Havaneres "Americanus"

El dissabte 30 de juliol de 2022, l'ACV amb la col·laboració de l'ajuntament de Vallgorguina, varen tornar a organitzar ja tradicional "Cantada d'Havaneres".

Primer escoltant música de "The Karlberts" i menjant un bon assortiment de tapes.

Tot seguit vàrem gaudir de la cantada d'havaneres a carrac del grup 'AMERICANUS' que ens va oferir un recull d'Havaneres i cançons de sempre.

A la mitja part no podia faltar el CREMAT que "Hi cantaven els Àngels" i tots junts cantant el "El Meu Avi" es va donar per acabada la vetllada.

Agraïm la col·laboració de tots els participants. Esperem que l'any vinent puguem tornar a omplir la placa amb la "Cantada de Havaneres".

Montserrat Palomé

AGENDA SETEMBRE-OCTUBRE 2022

Museu del Bosc i la Pagesia

Obert dissabtes i diumenges, de 10 a 14h. Can Mainou, Carretera Nova, 36

ACV: Exposició "Patins de Vallgorguina 1995-2009"

Inauguració el dia 17 de setembre a les 18 hores, a la seu l'ACV

La crisi que s'espera pel setembre

La majoria de persones i així també ens ho deien els experts, creien que després de la pandèmia l'economia seria molt prometedora, però totes les expectatives no s'han complert, és més, han fet un gir per pitjor.

Primer va començar pel mateix consum, la gent es va tirar en trompa a consumir després de no fer-ho durant almenys dos anys, això va provocar que hi hagués més demanda que oferta, els preus es van començar a disparar, sobretot, les matèries primeres i l'energia. Però, prendre mesures dràstiques just quan les persones començaven a aixecar el cap, podria suposar frenar-ho tot de cop altra vegada i acabant truncat la desitjada recuperació. El Banc Central Espanyol tenia les mans agafades. Fins que va esclatar la guerra d'Ucraïna, la inflació anava pujat fins a arribar a xifres rècords, actualment del 10,2%. El poder adquisitiu dels consumidors és insostenible. La inflació està pels núvols i per arribar a una estabilitat s'ha de baixar fins al 2%. Però no tot és per la guerra d'Ucraïna, abans d'esclatar la guerra, havien començat a pujar els preus dels carburants i electricitat. El Banc Central Europeu vol augmentar el tipus d'interès a pesar de l'endeutament dels països. Això repercutirà als de sempre, crèdits més cars pels autònoms, empreses petites i pels consumidors per les hipoteques. Serà crucial veure com evoluciona Alemanya amb el subministrament del gas, si Rússia no li ven, comprarà a altres països i pujarà la demanda, provocant una altra pujada de preus.

La cistella de la compra, també molts autònoms i empreses posen en escac la seva viabilitat per afrontar els desorbitats preus dels costos. El mercat laboral de moment aguanta l'embat, estem a l'estiu i una vegada més els turistes mantenen l'economia.

Ningú ha parat les ganes acumulades de viure l'estiu, sortir, viatjar, gastar. Hem passat dos anys de restriccions i s'espera un estiu his-tòric de tota mena, consum i consum. Però ens espera un hivern de prémer els cinturons. Per altra banda, Espanya rebrà una quantitat d'ajuda més alta que altres països d'Europa, per haver sigut més copejada per la crisi. Però com es destinarà els diners? Espanya històricament ha mostrat que és un dels pitjor resultats a l'hora d'executar les ajudes europees. No sap distribuir-los correctament i si parlem de Catalunya, ens arribaran com sempre les almoines.

No hi ha mal que duri cent anys. Ànims!

Tessa Barlo

Caminada sota la llum de la lluna

Finalment, el divendres dia 12 d'agost a les 10 del vespre es va fer la Caminada Sota la Llum de la Lluna que estava prevista pel dia 15 de juliol, però que es va haver

Foto: Web de l'Ajuntament

d'ajornar per trobar-nos en situació de Pla Alfa 3 per alt risc d'incendi.

Com ja és habitual l'organització va senyalitzar dos itineraris, un de 5,20 km i un desnivell de 168 metres positius i l'altre de 9,6 km i el desnivell de 277 metres positius.

Al llarg del recorregut els participants varen trobar tres punts d'avituallament, dos pel recorregut llarg i un pèl curt, on es podia trobar

ampolles d'aigua i galetes amb xocolata.

El nombre de participants en aquesta ocasió va rondar les 100 persones, que varen poder gaudir d'una temperatura idònia, ja que unes hores abans havien caigut 5 litres/m². de pluja, i això va fer molt més agradable la caminada.

En arribar a la plaça Sant Andreu l'organització va obsequiar a tots els participants amb uns talls de síndria i un barret de palla dels senglars i guillots.

Joan Mora

CRÒNICA ESPORTIVA, per Lluís Reverter

27a Edició Torneig de Futbol Sala

Foto: Web de l'Ajuntament

Adril Noquena, l'equip provinent de Montmeló es va proclamar campió de la 27a edició del torneig de futbol sala de Vallgorguina que per primer cop, es va realitzar en un format de 24 h.

Amb una participació d'onze equips provinents

de pobles com Parets, Montmeló, Llinars, Cardedeu, Sant Celoni i del mateix poble, el poliesportiu municipal va tornar a viure partits de futbol sala després de dos anys que a causa de la pandèmia, es va veure afectat cancel·lant l'esdeveniment.

L'equip Kaos FC es va proclamar subcampió i, Los Hombres de Javi, es va fer amb el premi de tercer classificat.

Sergi Atienza López

- **Patins Vallgorguina** el 17 de setembre de 2022 fa el Festival de patinatge a les 20 h a la pista poliesportiva.

- 17 de setembre de 2022 a les 18 h inauguració, exposició Patins de Vallgorguina dels anys 1995-2009 al local ACV.

15 anys de Patinatge.

ESCOLA DE DANSA ESTHER CORTÉS

Un grup de l'Escola de Dansa Esther Cortés (EDEC) guanya l'or en el prestigiós campionat internacional Dance World Cup 2022. El grup format per tres competidores de Vallgorguina: Carla Cosano, Anna Adán i Ariadna Garrós, juntament amb Abril Icart i Lisa Steckermeier, de Sant Celoni i Gualba, han guanyat la medalla d'or en la categoria de dansa neoclàssica small group.

Foto: Web de l'Ajuntament

La Dance World Cup es considera la competició de dansa infantil i juvenil de major qualitat del món, les "Olimpiades de la Dansa".

Grup de noies, plaça de la Vila. Any 1962: Pepita Vallalta Puig, Maria Sala Bosch, Maria Casas Reverter, M. Teresa Fontanella Pinós, Teresa Puigvert Bosch, Cecília Tomàs Giol, Rosa Bernatallada Solé, Maria Font Garcia

GRUP **GAMMA**
J. Riera

Antiga Ctra. provincials, s/n
08460 Sta. Maria de Palautordera
Tel. 93 867 07 64 www.j-riera.com

J.B. JORDI BARRI PUIGVERT
CONSTRUCCIONS I REFORMES

C/ DEL SOL, 4
08471 VALLGORGUINA
Tel./Fax 93 867 91 93
Mòbil 670 24 37 48
j.barrir@terra.es

AUTO REPARACIÓ J. PUIGVERT

Ctra. Nova, 104
08471 Vallgorguina (Bcn)
Tel/Fax 93 867 92 36
arjpuigvert@gmail.com

www.jpuijvert.com

VIVERS SALICRÚ
Agricultura Biodinàmica
Verdures i Arbres Ornamentals

T. 671 033 213

www.viverssalicru.cat

certinorm

Professora loga

Angels Sánchez
618 649 182

Consultor d'empreses
Auditor ISO acreditat
Coach executiu i equip
Mindfulness

Joan Marfil
649 996 841

Per sucar-hi pa
MENJAR CASOLÀ PER EMPORTAR

Carretera Nova, 43
08471 Vallgorguina Tel. 677 57 99 40

PLANELLS
PINTURA DECORATIVA

Ctra. Nova, 55
08471 VALLGORGUINA (BCN) Tel. 93 867 94 50
Mòbil 687 541 300

Avda. Fortalesa, 14 • 17450 Hostalric
Tel. 872 99 38 95 • xavi@arealocal.es
www.arealocal.es

BigMat
Fradera

**Magatzem professional
per a la construcció**

C/ Ramon y Cajal, 1 • 08470 SANT CELONI (Barcelona)
Tel. 93 867 15 12 • Fax 93 867 53 18 • fradera@bigmat.es • www.fradera-bigmat.es.net

TALLER DE SERRALLERIA

VALLGORGUINA

S
C
P

tot en ferro!

PORTES - REIXES
BARANES - TANCATS, ETC...

Església, 22 - Tel. 93 867 93 13 - 08471 VALLGORGUINA

Casa de Colònies
Granja Escola
Turisme rural
Excursions

Can Clarens

www.canclarens.cat - tel. 938679195-600585990

Ctra. C-35 Km. 56,7 • 08470 Sant Celoni (BCN)
borrull@ferreteriaiborrull.com | T. 93 867 48 56
www.ferreteriaiborrull.com | F. 93 867 59 83

CAN MARTÍ

Allotjament Rural

Ctra. Nova, 67
08471 Vallgorguina (BCN)

600 685 547
@casacanmarti
canmarti67@gmail.com
www.canmarti.org

POL. IND. MOLÍ DE LES PLANES • 08470 SANT CELONI (BARCELONA) • TEL. 93 867 54 50

93 867 88 83

Ctra. C-61, Km. 11 • 08471 Vallgorguina

Sergi Vilar

Gestió Immobiliària
Compra - Venda - Lloguer

AGENT
ING
NACIONAL - NEDERLANDS

Ctra. Nova, 46. 08470.Vallgorguina
Tel-Fax: 93.867 93 46
Mòbil: 670 099 093

LLACETS

ESTANC

- VENDA DE PREMSA
- TABAC
- ARTICLES VARIS D'OFICINA
- ARTICLES DE REGAL.

Ctra. Nova, 47
08471 Vallgorguina
T. 93 867 92 57

Allianz

Balmes, 23
08470 Sant Celoni
T. 93 867 58 23

Goya, 18
08440 Cardedeu
T. 93 198 36 36

www.arafinques.com

tel. 938679318 - 600585990

l'adopció, una bona opció

Vallgorguina

www.mascotesbcn.com

Cal Gla

agrobotiga

alimentació saludable

Carrer de l'Església, 1
08471 Vallgorguina
Tel. 931 536 575

@calglavallgorguina
montnegreuiu@gmail.com
619 284 572 / 678 915 027

Cal Teresa

des de 1998

Botiga d'alimentació
amb servei a domicili
Comanda mínima: 30€

C/ Església, 7 • Tel. 93 867 92 43 • 08471 Vallgorguina (BCN)

CANTADA D'HA VANERES AMB EL TRADICIONAL 'ROM GRENAT'